

НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОТО МНЕНИЕ

ОБЩЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧЕСКИ НАГЛАСИ

*РЕЗУЛТАТИ ОТ НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ
ПРОВЕДЕНО ПО МЕТОДА НА ПОЛУСТАНДАРТИЗИРАНОТО ИНТЕРВЮ,
В ПЕРИОДА 3 – 10 ЮЛИ 2013 г.
СРЕД 1000 ПЪЛНОЛЕТНИ ГРАЖДАНИ В ЦЯЛАТА СТРАНА*

ЮЛИ 2013 г.

НЦИОМ, София, пл. “Княз Александър Първи” №1, тел. 939 31 29; 981 85 56,
факс 987 34 93

e-mail: nciom@parliament.bg

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Паспорт на изследването	3
Отношение към държавните институции и техните лидери.....	4
Общественото мнение за приоритетите в работата на Народното събрание.....	9
и на правителството	9
Общественото мнение за протестите срещу кабинета Орешарски и за исканията за оставка на правителството.....	11
Общественото мнение – за или против предсрочни парламентарни избори? .	12
Оценка на резултатите от парламентарния вот от 12 май 2013 г.....	12
Актуалните електорални нагласи.....	14
Приложение	15

Паспорт на изследването

Настоящото изследване на НЦИОМ е регулярно планово в рамките на изследователската програма на Центъра и няма външен възложител. Изследването е извършено и финансирано от НЦИОМ и е публикувано на интернет страницата на центъра – <http://www.parliament.bg/nciom/bg>

Изследването е проведено в периода 3-10 юли 2013 г. и е представително за пълнолетното население на страната. По метода на полустандартизираното face-to-face интервю по домовете им са интервюирани 1000 пълнолетни български граждани.

Извадката е двустепенна, гнездова, случайна, с вероятности, пропорционални на броя на жителите на населените места, които попадат в извадката, стратифицирана по местоживеене.

Подборът на респондентите в домакинствата е извършен по модифициран метод на Лесли Киш (най-близка рождена дата).

Отношение към държавните институции и техните лидери

Държавният глава **Росен Плевнелиев** е най-одобряваният български политик към 10 юли 2013 г. 54% от българите одобряват работата му, а 35% не я одобряват. За последните месеци не регистрираме съществени промени в рейтинга на президента.

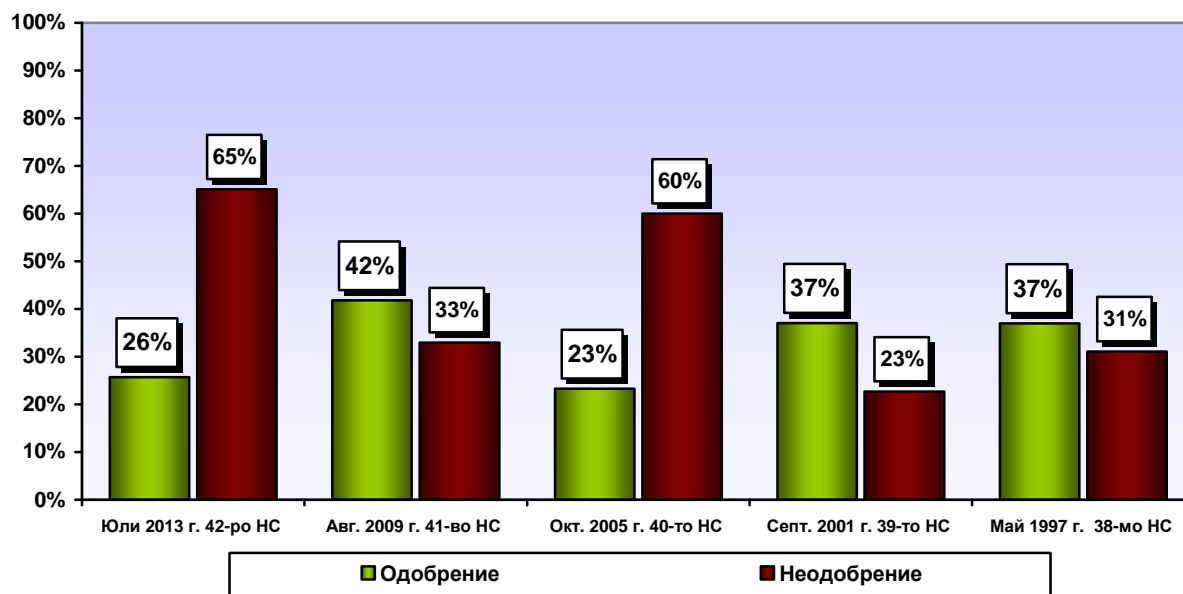
42^{-то} Народно събрание започва работата си с 26% одобрение и с 65% неодобрение. За сравнение – стартовият рейтинг на **41^{-то} Народно събрание** през август 2009 година е 42% одобрение и 33% неодобрение. **40^{-то} Народно събрание** започва работа с 23% одобрение и 60% неодобрение. **39^{-то} Народно събрание** получава 37% одобрение и 23% неодобрение в началото на мандата си. **38^{-то} Народно събрание** получава 37% одобрение и 31% неодобрение през май 1997 г.

От данните е видно, че **42^{-то} Народно събрание** получава най-високо стартово неодобрение в сравнение с предходните състави на парламента.

Стартовото одобрение на настоящия парламент, обаче, е с няколко процента по-високо от това на **40^{-то} Народно събрание**.

Рейтинг на съставите на Народното събрание в началото на тяхната работа

(юли 2013 г. – май 1997 г.)

Председателят на 42^{-то} Народно събрание Михаил Миков е одобряван от 28% от пълнолетните българи, а неодобрението към работата му възлиза на 49%. За сравнение – стартовото одобрение за председателя на 41^{-то} Народно събрание **Цецка Цачева** възлиза на 32%, а неодобрението е 14%.

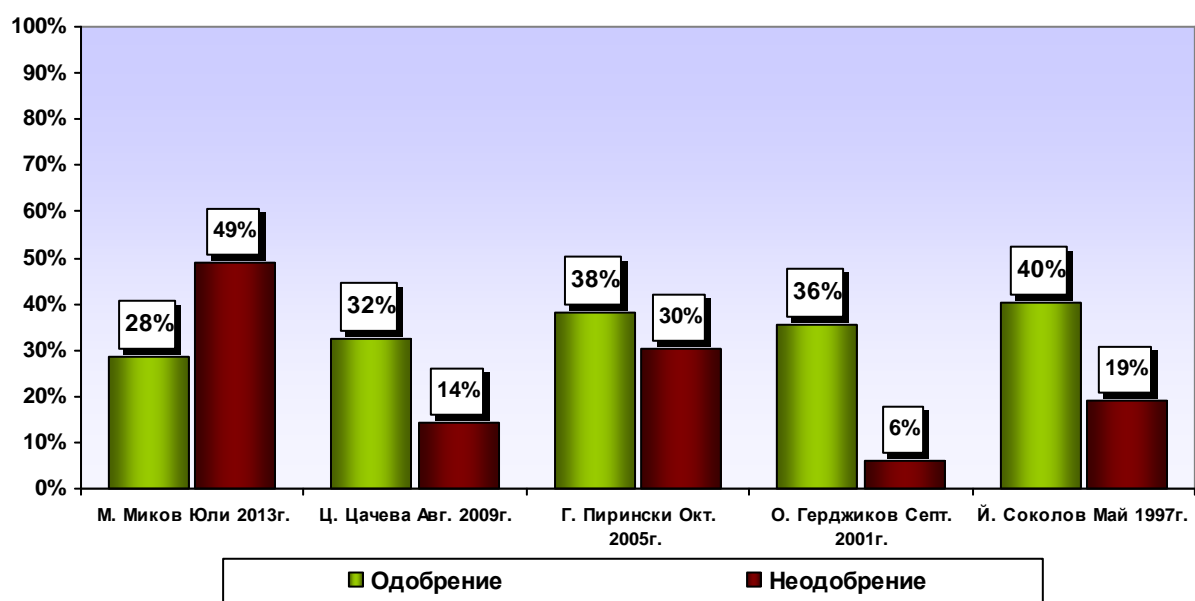
Председателят на 40^{-то} Народно събрание **Георги Пирински** започва работата си с одобрение от 38% и неодобрение от 30%.

Проф. **Огнян Герджиков**, който оглавява 39^{-то} Народно събрание, получава 36% одобрение и едва 6% неодобрение.

През първия месец от работата на 38^{-то} Народно събрание, неговият председател **Йордан Соколов** има одобрение от 40%, а неодобрението му възлиза на 19%.

Рейтинг на председателите на Народното събрание в началото на техните мандати

(юли 2013 г. – май 1997 г.)

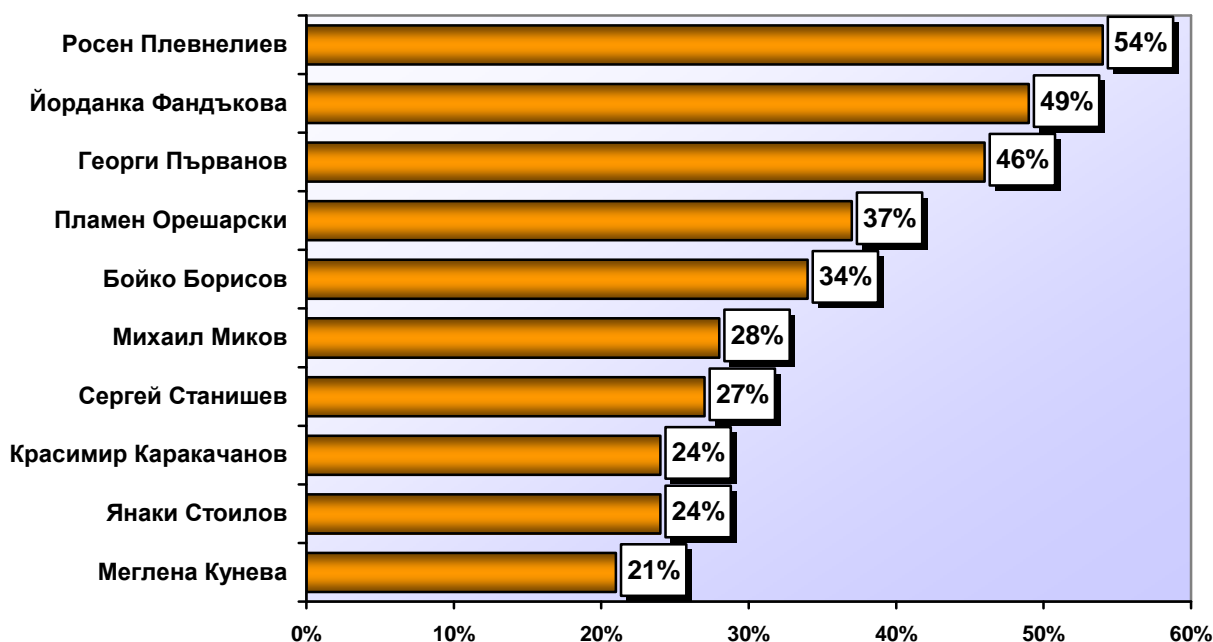
Сред лидерите на парламентарните групи в 42-то Народно събрание, най-високо е одобрението за председателя на ПГ на ГЕРБ Бойко Борисов – 34%. Неодобрението за дейността му възлиза на 58%. В сравнение с края на месец април, Бойко Борисов е загубил 4% одобрение и е добавил 7% неодобрение.

Лидерът на ПГ на Коалиция за България Сергей Станишев запазва без промени както одобрението, така и неодобрението към дейността си в сравнение с края на април. Към 10 юли работата му одобряват 27% от българите, а 65% не я одобряват.

Председателят на ПГ на ДПС Лютви Местан е одобряван от 16% от интервюираните – дял с 6% по-висок в сравнение с април 2013 г.

Волен Сидеров е одобряван от 8% от българите, дял с 6% по-нисък от рейтинга на председателя на ПГ на Атака от април 2013 г.

Към 10 юли 2013 г. най-одобряваните политици в България се подреждат по следния начин:

С 11 процентни пункта нараства одобрението за работата на полицията за последните месеци – от 36% на 47%. Одобрението към тази институция е по-висок дял от неодобрението.

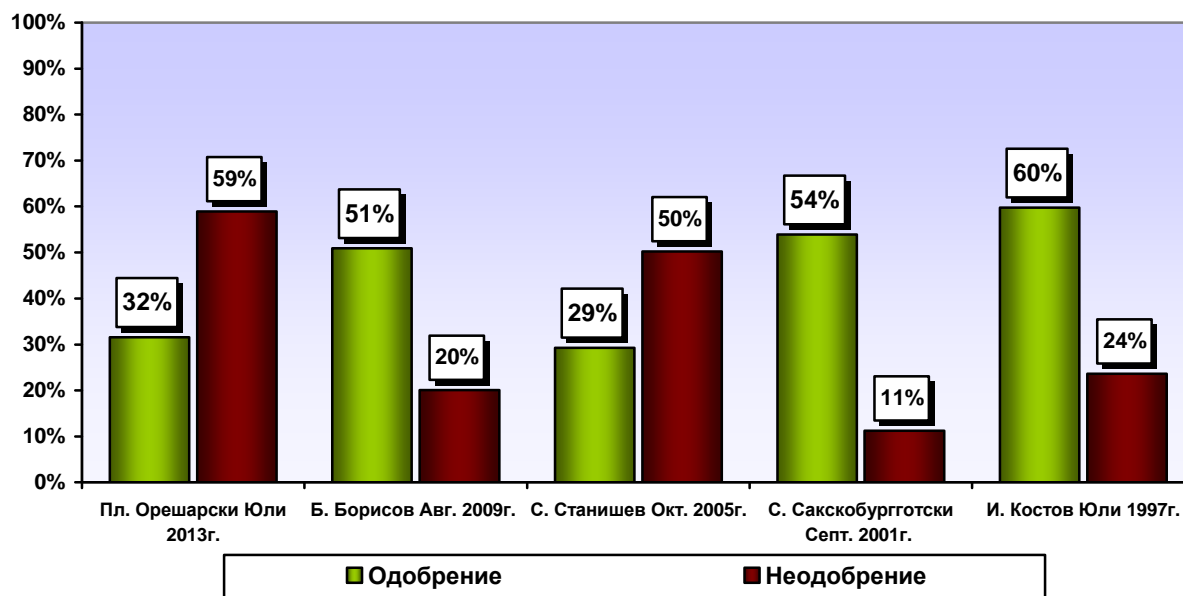
Към 10 юли 2013 г., регистрираме ръст от 9 пункта в доверието към прокуратурата в сравнение с края на февруари. Сега тази институция е одобрявана от една четвърт от българите. Без промени в сравнение с април остава одобрението към главния прокурор Сотир Цацаров – 41%.

Без значителни промени в сравнение с февруари остава и одобрението към съда – 19%.

Правителството на Пламен Орешарски започва работата си с 32% одобрение и с 59% неодобрение. За сравнение – кабинетът на Бойко Борисов получава 51% одобрение и 20% неодобрение през първия месец на своята работа. Правителството на Сергей Станишев получава в началото на своя мандат 29% одобрение и 50% неодобрение. Кабинетът на Симеон Сакскобургготски в началото на работата си се ползва с одобрението на 54% от българите, като неодобрението е само 11%. Правителството на Иван Костов получава 60% одобрение и 24% неодобрение през юли 1997 г.

Рейтинг на правителствата в началото на техните мандати

(юли 2013 г. – май 1997 г.)

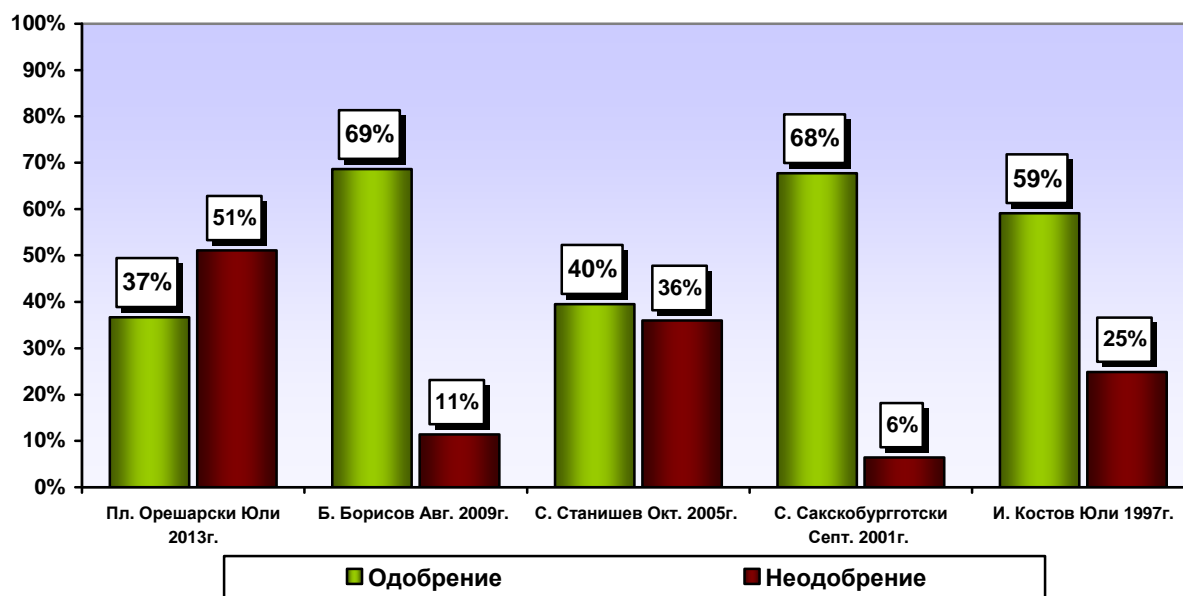

Министър-председателят Пламен Орешарски се ползва с одобрението на 37% от българите. Неодобрението му възлиза на 51%. От тези данни е видно, че стартовият рейтинг на премиера е по-висок от този на оглавявания от него кабинет. Пламен Орешарски към момента привлича и симпатии на избиратели извън БСП и ДПС.

За сравнение – министър-председателят Бойко Борисов през първия месец на управлението си получава 69% одобрение и 11% неодобрение. Сергей Станишев започва своята работа като министър-председател с 40% одобрение и 36% неодобрение. Симеон Сакскобургготски в началото на управлението на НДСВ е одобряван от 68% от българите, а неодобрението му е едва 6%. Стартовият рейтинг на Иван Костов като премиер е 59% одобрение и 25% неодобрение.

Рейтинг на министър-председателите в началото на техните мандати

(юли 2013 г. – май 1997 г.)

Общественото мнение за приоритетите в работата на Народното събрание и на правителството

Според 30% от участвалите в изследването, основен приоритет в законодателната дейност на 42^{-то} Народно събрание е **социалната политика**. Хората смятат, че трябва да бъдат предприети промени в действащите закони, така че да не се увеличава повече възрастта за пенсиониране; да бъде върнато швейцарското правило за индексирание на пенсиите; да има по-голяма прозрачност за свободните работни места; да се отпуснат помощи на повече хора за енергийни нужди; да се увеличат обезщетенията за майчинство и детските надбавки. За законови промени в социалната сфера настояват предимно най-възрастните респонденти, нискообразованите, бедните, жителите на малките градове и селата, както и етническите турци и ромите.

23% от интервюираните смятат, че важна задача в законодателната дейност на парламента са **промените в Изборния кодекс**. Хората изброяват редица необходими, според тях, промени като: да се промени типа на избирателната система – от пропорционална да се премине в изцяло мажоритарна или в смесена избирателна система; да се създаде законова възможност за отзоваване на неработещи народни представители; да се премахне възможността един български гражданин да бъде народен представител повече от два мандата; да се намали броят на депутатите в парламента; да се премахне депутатският имунитет; да се намали прага за влизане в парламента; да се въведат облекчени условия за регистриране на независими кандидати за народни представители; гласуването да стане задължително и да се въведе образователен ценз за упражняване на правото на глас. Подобни позиции отстояват най-вече хора на възраст между 40 и 59 години, високообразовани респонденти и хора, живеещи без лишения.

12% от пълнолетните българи са на мнение, че са необходими законодателни **промени в областта на здравеопазването**. Такива промени са: улесняване на достъпа до специализирана медицинска помощ – да има повече направления от личните лекари към медицински специалисти и да има повече лекарства, заплащани от НЗОК.

Законодателни промени, облекчаващи условията за развитие на бизнеса с цел осигуряване на повече работни места трябва да бъдат приоритет в дейността на парламента според 12% от попадналите в извадката.

С по-малки относителни дялове хората споменават и следните приоритетни, според тях, задачи в законодателната дейност на Народното събрание: приемане на

пакет от икономически закони за извеждане на страната от кризата (8%); промени в Закона за енергетиката, които да гарантират промяна в принципите на ценообразуване на електроенергията и да осигуряват по-строг контрол върху енергоразпределителните дружества (6%); промени в Наказателния кодекс, чрез които борбата с битовата и организираната престъпност да стане по-ефективна (5%); промени в Закона за висшето образование – промяна на системата за прием във ВУЗ, както и отделяне на повече внимание на студенти със специални образователни потребности (5%); промени в Закона за съдебната власт – въвеждане на изборност за висшите служители в съдебната система (4%); законодателни промени, улесняващи борбата с корупцията във властта (4%).

23% от интервюираните не могат да посочат нито една приоритетна задача в законодателната дейност на 42^{-то} Народно събрание.

За разлика от експертите юристи¹, които посочват промени в конкретни закони и нормативни актове, интервюираните в настоящото изследване пълнолетни български граждани съсредоточават своите очаквания в посока на законодателни промени, гарантиращи подобряване на материалното положение на населението и на страната като цяло. Хората очакват Народното събрание и държавата да им осигурят по-добър живот, социални придобивки и гарантирани доходи.

Когато става въпрос за приоритетите в работата на парламента, общото в мненията на юристите и на пълнолетните български граждани са очакванията за промени в Изборния кодекс. И за двете изследвани съвкупности най-важната промяна в този закон е въвеждането на мажоритарна или смесена система в изборния процес.

Според пълнолетните български граждани приоритетите в работата на правителството са сходни с тези на Народното събрание, като основният акцент е подобряване на социално-икономическата обстановка в България.

Според 19% от интервюираните първостепенна задача на кабинета е подобряването на българската икономика. Други 13% са на мнение, че правителството трябва да работи за подобряване на жизнения стандарт на населението и за подобряване на благосъстоянието на нацията като цяло.

Социалната политика като приоритет е посочена от други 13% от респондентите. С дялове от по 11% следват здравеопазването и правосъдието.

¹ Изследването на НЦИОМ „Експертното мнение на българските юристи”, можете да намерите на следния интернет адрес: http://parliament.bg/pub/NCIOM/2013070804223611_Experts_Jurists_July_2013.pdf

По 6% от интервюираните поставят на първо място в работата на правителството цялостно подобряване в сферите на образованието и на селското стопанство. С малки дялове от по 3% са посочени още сферите: енергетика, финанси, усвояване на средствата от ЕС, транспорт и регионално развитие.

Общественото мнение за протестите срещу кабинета Орешарски и за исканията за оставка на правителството

Към 10 юли 2013 година 58% от пълнолетните българи подкрепят протестите срещу кабинета Орешарски, а 42% не ги подкрепят.

По-висока подкрепа за протестите срещу кабинета регистрираме сред хората на възраст до 49 години, сред висшистите и сред хората с жизнен стандарт около и над средния. 67% от столичаните подкрепят протестите срещу кабинета. Подкрепа за протестите декларираат и 57% от жителите на градовете-областни центрове, както и 65% от жителите на малките градове.

52% от жителите на селата не подкрепят протестите.

Сред онези, които не подкрепят протестите, се срещат най-често възрастни хора над 60 години, респонденти с основно и със средно образование, жители на селата и представители на етническите малцинства.

37% искат правителството да подаде оставка веднага. На тази позиция по-често застават хора на възраст до 39 години, хора с по-висок от средния жизнен стандарт, столичани и жители на малките градове. За бърза оставка на кабинета се обявяват 42% от столичаните, 40% от жителите на градовете-областни центрове, 44% от живеещите в малките градове и 27% от хората, които живеят в селата.

23% искат оставка на кабинета Орешарски, като не настояват това да се случи незабавно. Вероятно тази позиция се аргументира с идеята „нека първо да се свърши най-неотложното“. По-често от останалите такъв отговор дават хората на възраст между 40 и 49 години.

30% са на мнение, че правителството не трябва да подава оставка. Това е мнението на най-възрастните респонденти над 60 години (48% от тях), на интервюираните с основно и по-ниско образование, на живеещите с големи лишения и на жителите на селата (38% от тях).

Половината от интервюираните, които посочват, че не са доволни от изборните резултати, искат кабинетът да подаде оставка веднага.

Общественото мнение – за или против предсрочни парламентарни избори?

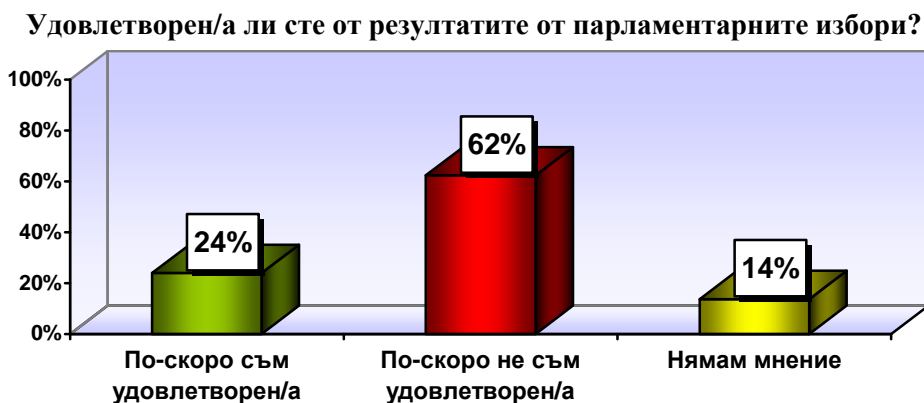
47% от българите твърдят, че за страната ще е по-добре, ако се проведат предсрочни парламентарни избори, а 35% са на мнение, че е по-добре правителството да изкара мандата си докрай.

За предсрочни парламентарни избори по-често се обявяват хората на възраст между 18 и 49 години, респондентите с висше образование (55% от тях), интервюираните със среден и с по-висок жизнен стандарт, жителите на столицата (59% от тях) и на малките градове (54% от тях).

Оценка на резултатите от парламентарния вот от 12 май 2013 г.

24% от всички българи са удовлетворени от резултатите от парламентарния вот на 12 май 2013 г. Доволни от изборните резултати са 69% от избирателите на ДПС и 53% от поддръжниците на „Коалиция за България“.

62% от участвалите в изследването твърдят, че не са удовлетворени от резултатите от парламентарните избори.

Недоволни от изборните резултати регистрираме главно в две възрастови групи – сред хората на възраст между 30 и 39 години и сред тези между 50 и 59 години. Над средното е и неудовлетворението от вота сред респондентите с висше образование, сред хората със среден и с по-висок жизнен стандарт, сред жителите на столицата (71% от тях), сред живеещите в малките градове (69% от тях) и сред 63% от живеещите в градове-областни центрове.

82% от привържениците на ГЕРБ не са доволни от резултатите от парламентарните избори.

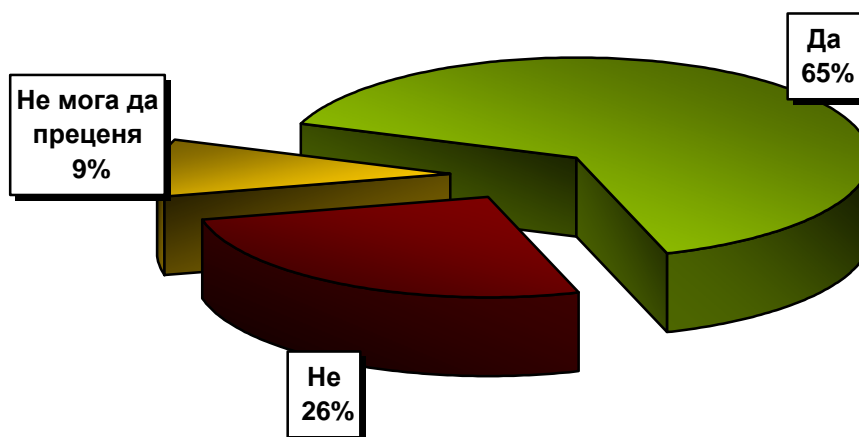
Силно е недоволствието от резултатите от вота и сред избирателите на политическите формации, които останаха извън парламента.

Парламентарната група на ГЕРБ обяви, че ще присъства в Народното събрание, само когато се обсъждат промени в Изборния кодекс. Тази позиция е одобрявана от 29% от българите, 55% обаче не я подкрепят.

Оценките на гражданите по този въпрос са разделени по политически признак. Позицията на своята парламентарна група подкрепят близо 70% от избирателите на ГЕРБ. Над 80% от избирателите на „Коалиция за България“ обаче не одобряват поведението на парламентарната група на ГЕРБ. Неодобрението към поведението на ГЕРБ в парламента е по-висок дял от одобрението и сред симпатизантите на останалите партии, в това число и на извънпарламентарните.

Две трети от българите посочват, че за тяхното бъдеще (учене, работа или бизнес) е важно кой управлява страната. 26% не виждат връзка между намеренията и плановете си и това кой е на власт.

Зависят ли плановете ви за бъдещето (учене, работа, бизнес) от това, кой управлява страната?

По-често отговарят, че плановете им за бъдещето зависят от това, кой управлява страната, хората на възраст между 40 и 49 години (70% от тях), респондентите със стандарт на живот около средния (69% от тях) и жителите на столицата (69% от тях).

Връзка между намеренията и плановете си и това кой управлява страната не виждат хората на възраст над 60 години, нискообразованите и бедните.

Актуалните електорални нагласи

Настоящото проучване на НЦИОМ е първо след парламентарните избори.

Данните показват, че протестите все още не раждат достатъчно значими политически алтернативи, различни от статуквото.

Към момента на провеждане на проучването, за ГЕРБ регистрираме електорални симпатии в интервал от 22% до 23%, а БСП печели симпатии в интервал от 19% до 20%.

Налице е известно свиване на електоралната тежест на ГЕРБ, в рамките на 1-2%, докато БСП леко разширява електоралната си подкрепа, в рамките на около 2-3%. Ако изборите за Народно събрание бяха на 10 юли 2013 г., в следващ парламент със сигурност би присъствало и ДПС с електорална подкрепа между 6% и 7%.

Няколко формации имат реални шансове да прекрачат прага на нов парламент – Атака, Движение „България на гражданите“ и НФСБ, всяка от които получава около 3% от електоралните симпатии на имащите право на глас.

Що се отнася до новоучредени формации, както и до заявления Реформаторски блок, все още е рано да се мери електорална подкрепа за тях, доколкото тези проекти засега остават в сферата на намеренията, дори според някои от учредителите им.

Три четвърти от хората, които са гласували за ГЕРБ на 12 май, твърдят, че биха повторили вота си и днес. Сред гласувалите за Коалиция за България, този дял е 85%, а сред избирателите на ДПС – 82%.

Национален център за изучаване на общественото мнение (НЦИОМ)

Обществено-политически нагласи

Национално представително изследване

В периода 3-10 юли 2013 г., по домовете им са интервюирани 1000 пълнолетни български граждани.

Приложение

Одобрявате ли или не дейността на следните институции?				
	Одобрявам	Не одобрявам	Нямам мнение ?	Общо
Парламент	25,7%	65,1%	9,2%	100,0%
Правителство	31,6%	58,9%	9,5%	100,0%
Съд	18,5%	60,0%	21,5%	100,0%
Прокуратура	24,6%	54,5%	20,8%	100,0%
Армия	40,5%	26,8%	32,8%	100,0%
Полиция	46,7%	38,8%	14,5%	100,0%
БТА	51,5%	15,4%	33,1%	100,0%
БНТ	67,8%	16,9%	15,3%	100,0%
БНР	58,1%	14,0%	27,9%	100,0%
Българска православна църква	56,2%	15,3%	28,5%	100,0%

Одобрявате ли или не дейността на следните ръководители на държавни институции?				
	Одобрявам	Не одобрявам	Нямам мнение	Общо
Председателя на Народното събрание Михаил Миков	28,4%	48,9%	22,8%	100,0%
Президента Росен Плевнелиев	53,7%	34,7%	11,6%	100,0%
Министър-председателя Пламен Орешарски	36,7%	51,1%	12,2%	100,0%
Главния прокурор Сотир Цацаров	41,4%	32,3%	26,2%	100,0%
Патриарх Неофит	55,5%	8,9%	35,6%	100,0%

Одобрявате ли или не дейността на следните ръководители на парламентарни групи?				
	Одобрявам	Не одобрявам	Нямам мнение	Общо
Бойко Борисов – председател на ПГ на ПП ГЕРБ	34,1%	57,9%	7,9%	100,0%
Волен Сидеров – председател на ПГ на партия Атака	7,9%	86,0%	6,1%	100,0%
Лютви Местан – председател на ПГ на ДПС	15,8%	74,9%	9,3%	100,0%
Сергей Станишев – председател на ПГ на Коалиция за България	26,8%	64,5%	8,7%	100,0%